

DE TJONGERVINDPLAATS MEER IV

Tijdens de werkzaamheden op Meer II in 1975, werd vastgesteld dat bij het weghalen van zavel op een plaats zowat 300 m naar het zuidwesten, heel wat vuursteen aan het licht kwam. Van de landbouwer die met deze werkzaamheden was begonnen werd bekomen dat hij de plaats verder onaange-roerd liet. De gemeentelijke autoriteiten zorgden voor een afspanning omheen het potentieel interessant gedeelte dat door ons Meer IV werd genoemd. De in 1975 vrijgekomen vuursteenartefacten werden op plan gezet waarna de vindplaats werd toegedekt. In 1976 en 1977 werd er niet gewerkt. In juli en augustus 1978 werden de opgravingen hervat. Boven de concentratie zoals die zich in 1975 aankondigde werd een dambordsysteem geplaatst om de vondsten per m² op te tekenen. De oudere vondsten werden alzo opgenomen in dit nieuwe systeem, dat met het oog op latere opgravingen in secties is ingedeeld. Van sectie I werden 34 m² opgegraven, van sectie II 36 m², van sectie III 2 m². Dit geeft ons een totaal van 72 m². De secties werden elk genummerd van A tot K en van 1 tot 0. De stukken werden alzo genummerd per sectie, per vierkant en per nummer. Het stuk 1D4/27 is dus het 27ste artefact uit het vierkant D4 van sectie I.

Tot hiertoe werden 3061 artefacten opgegraven. Deze lagen over gans het opgegraven vlak verspreid. Er tekenden zich echter wel duidelijk archeologische structuren af, namelijk een aantal concentraties van artefacten die beter afgetekend waren dan het beste dat in die zin op Meer I en Meer II ooit werd gevonden. Deze concentraties van artefacten bleken ook plaatsen te zijn waar de bodem er anders uitzag dan op de daaromliggende delen van de site. Sommige van deze structuren zijn halfcirkelvormig en doen denken aan een rij tenten of hutten, die met hun opening naar een lager gelegen deel van de site (een vroeger ven?) gericht waren. Op andere plaatsen kwamen duidelijk depressies voor, die mogelijk geen post-bewoningsverschijnselen zijn, doch die wellicht in onmiddellijk verband met de bewoning zelf moeten gezien worden. Het gaat enerzijds om ondiepe kuilen of depressies die weinig of geen artefacten bevatten en anderzijds om diepe kuilen die geen artefacten bevatten. De juiste betekenis van deze kuilen kon nog niet achterhaald worden.

Verder komen als structuren haarden voor, die doorlopend werden genummerd, en waarvan houtskoolmonsters voor datering werden opgezonden.

De industrie te Meer IV opgegraven in 1975 en 1978 omvat tweehonderd bewerkte stukken, waarin stekers, schrabbers en stukken met afgestomppte boord domineren. De stekers zijn hoofdzakelijk van het type *Lacam* (concave schuine afknotting posterieur aan de stekerafslag), maar men vindt ook talrijke tweeslagmiddenstekers; ook dwarsstekers op afgeknotte boord zijn op te merken. De schrabbers zijn vooral op afslag gemaakt, soms massief. Schrabberuiteinden zijn breed en dik, getand of afgerond. Men vindt ook dubbelschrabbers. Ongeveer een derde van de schrabbers zijn op kling. De boren en bekken, dikwijls met een robuust uiteinde en asymmetrisch (krom-

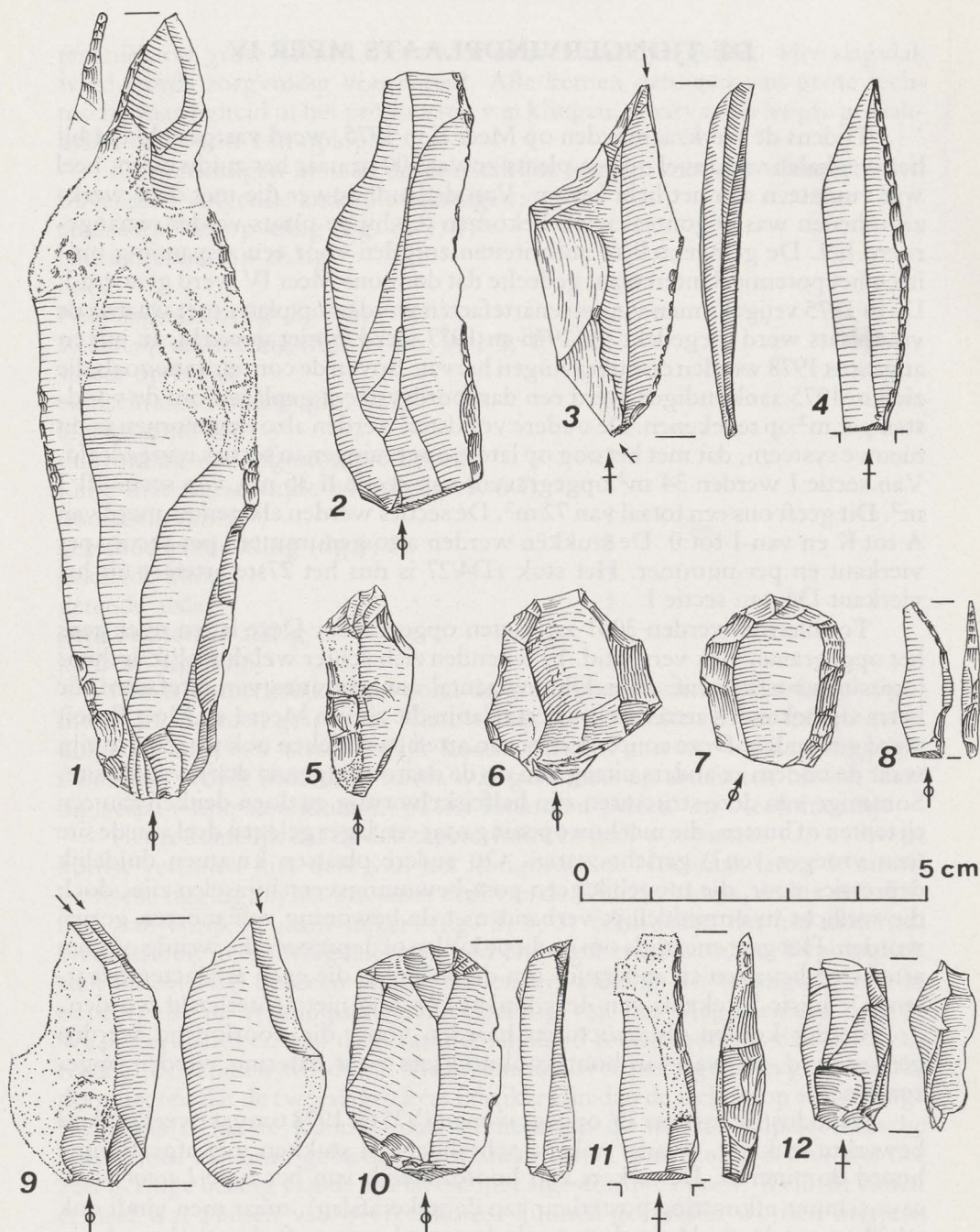

Fig. 10. 1: Afgeknotte kling. 2: geretoucheerde kling. 3: *Lacam*-stekker. 4: *Tjonger*-spits. 5: asymmetrische bek. 6: getande afslagschrabber. 7: cirkelschrabber. 8: segment. 9: tweeslagmiddenstekker. 10: klingschrabber. 11: kling met afgestompte boord. 12: afgeschilferd stuk. S. 1/1 (tekeningen CIRA).

bekstekers), vormen ongeveer een tiende van de werktuigen die verder, in mindere mate, afgeknotte klingen omvatten, messen met natuurlijke rug of afgestompte boord, afgeschilferde stukken, getande stukken en combinatiewerktuigen. De afgeknotte werktuigen zijn vooral vertegenwoordigd door *Tjonger*-spitsen, waarvan de morfologie en het proces van produktie ongetwijfeld variëren naar hun gebruik of manier van vasthechten. Men vindt ook klingen en klingetjes met afgeknotte rechte boord, meestal echter slechts fragmenten. De microlieten zijn vertegenwoordigd door een segment (fig. 10).

Als men de industrie vergelijkt met die van Meer II⁽³⁾, dan kan men vaststellen dat er een grote analogie bestaat zowel wat betreft de aangewende technieken (klingenproduktie, manier om de boorden af te knotten), de morfologie der stukken (soorten schrabbers, spitsen, boren en stekers) en zelfs, doch in mindere mate, de verhouding der werktuigen onderling. De enkele verschillen die zich vanuit dat aspect voordoen kunnen een gevolg zijn van diversiteit der werkzaamheden eerder dan een aanduiding van een verschillende tijdsruimte. Dit is bijzonder klaar waar het gaat om de zeldzaamheid van microlieten op Meer IV. Hun verspreiding op Meer II was trouwens reeds onregelmatig.

Hieronder vindt men een tabel met de voornaamste soorten werktuigen, zeer algemeen gegroepeerd teneinde de verschillen eigen aan verschillende typologies te neutraliseren. Onvolledig en voorlopig, geeft hij een aanduiding ter vergelijking van de twee sites en beantwoordt aldus aan de wens jaarlijks korte rapporten in de *Conspectus* te verzamelen.

	Meer II (1967-1976)		Meer IV (1975-1978)	
	F. Van Noten		M. Otte	
	aantal	%	aantal	%
Stekers	264	35,6	37	22,8
Schrabbers	158	21,3	59	36,4
Boren en bekken	65	8,8	16	9,9
Afknottingen	63	8,5	9	5,6
Stukken met afgeknotte boord	132	17,8	36	22,2
Microlieten	36	4,9	1	0,6
Samengestelde werktuigen	23	3,1	4	2,5
	<u>741</u>	<u>100</u>	<u>162</u>	<u>100</u>

F. VAN NOTEN, M. OTTE

³ F. VAN NOTEN, *Meer II: verdere opgravingen op de Tjongervindplaats*, Arch. Belg. 172, 1975; ID., *Verder onderzoek van de Tjongervindplaats Meer II*, Arch. Belg. 196, 1977, 10-11; ID., *Les chasseurs de Meer*, Diss. Arch. Gandenses 18, 1978.